

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio IV. Qualisnam sit quidditas, sive ratio formalis processionum ad
intra ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

non potest plurificari; siquidem in Deo quidquid potest esse, actu est, quia necessarium est; ergo si possunt esse infinitæ Personæ (ut possunt, si admittamus pluralitatem numericam; siquidem non apparet principium determinans ad hunc, aut illud numerum, cum necessarium essent,) de facto dabuntur infiniti Filii, & infiniti Spiritus Sancti; sed repugnat quod de facto admittantur infiniti Filii, aut Spiritus Sancti; ergo etiam quod admittantur plures sub eadem specie.

51. Probatur tertio, quia si forent possibiles plures Filii numero diversi, sicque plures processiones numero diversæ, aut omnes producerentur à Patre, & ab illo tantum distinguerentur realiter, non autem inter se; siquidem cum solo Patre, à quo procedunt, haberent oppositionem; in divinis autem solum datur realis distinctio, ubi datur oppositio, & hæc ubi datur productio: aut procederet unus ab alio, & tunc non distinguerentur à Patre, à quo non procederent; ergo jam non forent plures Personæ realiter distinctæ, quod etiam ratio naturalis assequitur.

SECTIO IV.

Qualisnam sit quidditas, sive ratio formalis processionum Divinarum ad intra?

52. UPPONENDUM est primò cum communi Theologorum, (quod infra contra Durandum probabimus,) principium formale, per quod producuntur Personæ divinæ, & à quo exeunt processiones divinæ activæ, non esse substantiam divinam, sed esse intellectum, & Voluntatem divinam, sicque processiones divinas necessarium debere esse actiones intellectus, & Voluntatis.

53. Supponendum secundò, controversiam nunc in præsentem esse; utrum hujusmodi processiones formaliter sint Intellectio, & Volitio: an verò aliquid procedens ab intellectu, & voluntate, quod tamen non sit formaliter Intellectio, & Volitio? Triplex est in hac re sententia: Prima tenet, solam intellectionem, & volitionem esse activas processiones formaliter. Ita P. Vasq. d. 112. cap. 3. P. Tannerus d. 4. q. 2. dub. 4. n. 3. & apud illum. Magist. in 1. dist. 26. Richard. in 1. dist. 27. art. 1. Hispal. dist. 3. art. 3. Capreol. dist. 9. q. 1. Caiet. hic q. 27. art. 5. P. Valent. hic q. 1. punct. 3. P. Molin. hic q. 27. art. 7. d. 8. memb. 4. ad 4. & alii. Secunda sententia asserit, Intellectionem, & volitionem simul cum Relationibus esse processiones activas ad intra, ita tamen, ut actus notionalis in recto sit Intellectio, aut volitio, connotans in obliquo relationem. Ita P. Arrub. 1. p. d. 97. cap. 3. n. 8. & d. 140. cap. 2. ubi dicit, actus notionales, non solum connotare, sed etiam includere in recto relationes, quatenus illæ possunt considerari in via, & in fieri, citatque pro hac sententia D. Thom. Magist. Scot. quodlib. 4. art. 3. Durand. in 1. dist. 26. q. 1. n. 18. Hispal. dist. 13. art. 1. Canav. Caiet. Bannez, P. Mol. P. Valent. & alios, tenent etiam hanc sententiam P. Granad. 1. p. tract. 2. d. 3. sect. 3. n. 12. P. Ruiz. d. 59. sect. 4. & 5. & alii apud citatos.

54. Tertia sententia, quam sequimur, affirmat, solam relationem Personæ producentis esse formaliter totam processionem activam, sive actionem totam, quæ producit. Ita P. Sot. lib. 6. de Trinit.

cap. 1. n. 5. dicens esse commune Theologorum, citatque pro ea D. Thom. 1. p. q. 4. ad 2. Magist. in 1. dist. 26. D. Bonav. dist. 26. Durand. q. 2. & dist. 13. q. 2. & ibid. Egid. Capreol. Gabr. Scot. dist. 28. q. 2. Argent. dist. 27. q. 1. Ferrar. 4. contr. gent. cap. 26. Caiet. Torrez, tenent etiam P. Valent. 1. p. hic q. 1. punct. 3. P. Zuniga d. 2. dub. P. Arriaga hic d. 46. sect. 2. n. 16. P. Rhodex. tom. 1. d. 6. q. 2. sect. 2. & 3. & alii.

Probatur primò, quia processio activa in Patre respectu Filii non est sola intellectio (idem est cum proportionem de volitione,) ut ait prima sententia: Non est intellectio simul cum relatione, aut illam connotans, ut tenet secunda sententia; ergo est sola relatio, sive Paternitas. Probatur antecedens quoad primam partem: Primò, quia quod est principium, & terminus processionis, non est processio activa; sed Intellectio est principium, & terminus processionis; siquidem est principium productivum Filii, & Filio communicatur; ergo Intellectio Patris non est ipsa processio. Secundò, quia processio activa Patris generantis non communicatur Filio producti; alioqui etiam Filios generaret; sed Intellectio communicatur termino producti; ergo Intellectio non est processio. Tertio, quia processio activa est aliquid ratione posterius, quam principium productivum; sed Intellectio non est aliquid posterius principio productivo; nam principium productivum formaliter, aut est ipsa Intellectio, & sic non est prior processionem, cum hæc sit ipsa etiam Intellectio, ut dicunt: aut est Paternitas, & tunc si Intellectio sit formaliter processio, erit prior suo principio, cum sit prior Paternitate, quæ ab ipsa Intellectione tanquam à principio virtuali emanat; ergo &c.

Probatur antecedens quoad secundam partem: Primò, quia processio debet aliquo modo egredi à principio, à quo est; sed sola relatio egreditur ab Intellectione, & à volitione, quæ sunt principia producentia; ergo sola relatio est processio activa. Secundò, quia in creatis actio productiva verbi non est intellectio, neque actio productiva amoris est volitio; siquidem intellectio, si non adequatè, ut alibi diximus, saltem inadæquatè in ipso verbo consistit, cujus actio productiva propriè vocatur dictio, non intellectio; ergo etiam in divinis actio productiva Verbi non erit Intellectio, sed dictio, quæ formaliter est relatio.

Probatur secundò, quia sicut Persona producta, ut infra dicemus, constituitur, & distinguitur realiter per processionem passivam, ita etiam Persona producat constituitur, & distinguitur realiter per processionem activam; sed processio passiva sic constituens, & distinguens Personam productam est formaliter ipsa relatio Personæ productæ; ergo etiam processio activa sic constituens, & distinguens Personam producentem erit formaliter ipsa relatio Personæ producentis.

Probatur tertio, quia actio semper est magis determinativa, quam principium; ergo cum Intellectio sit quid commune omnibus Personis, quæ non operantur, Paternitas verò sit propria solius Personæ producentis, melius dicitur, Paternitatem esse actionem determinantem intellectionem, & hanc esse principium proximum Filii, quam si ipsa intellectio dicatur activa productiva. Ita P. Arriaga cit. num. 19. Confirmatur primò, quia Intellectio est principium virtuale Paternitatis; ergo non potest esse actio, per quam ipsa Paternitas producat Filium; alioqui actio esset principium suæ causæ, ut supra diximus n. 55. Secundò, quia

quia Paternitati, ut est via, nihil deest, ut sit formalis productio adæquata Filii; ergo &c.

59. Probatur quartò, quia communicatio Naturæ divinæ fit formalissimè producendo Filiationem identificatam cum illa, sicut fit formalissimè communicatio animæ rationalis materiæ producendo illius unionem ad materiam; sed communicatio animæ rationalis non ingreditur rationem formalem generationis hominis; ergo etiam communicatio Naturæ, sive Intellectionis Divinæ non ingreditur formalem generationem Verbi Divini.

60. Argues 1. Sancti Patres dicunt, Filium procedere per cognitionem; ergo cognitio, sive intellectio est illius productio. Item Patrem omnia scire in Filio, & utrumque omnia amare in Spiritu Sancto: sed non ut formâ intellectionis, & volitionis; ergo ut earum termino; consequenterque intellectio est formalis productio Verbi, & volitio est formalis productio Spiritus Sancti. Respondeo negando utramque consequentiam: bene enim salvantur Patres, etiam si non dicamus intellectionem, & volitionem esse actiones, sive productiones formales, dummodo sint principium quo ipsarum productionum; sic enim optimè dicitur Verbum (idemque cum proportionem de Spiritu Sancto) procedere per intellectionem, & esse illius terminum, quatenus illam habet pro principio quo, licet illam non habeat pro actione, sive productione formali.

61. Argues 2. Omnis actio debet proportionari suo principio, & esse aliquid illius; sed sola intellectio, & non Paternitas, est aliquid intellectus, & ei proportionatur; ergo sola intellectio est actio, & productio formalis intellectus producentis Verbum. Respondeo negando minorem quoad secundam partem; Paternitas enim est proportionata intellectui, & est aliquid illius, utpotè quæ emanat ab essentia, non absolute sumptâ, sed ut intellectiva est, quod sufficit, ut sit, & dicatur actio intellectus productiva Verbi, quod non est intellectio formaliter, sed tantum terminativè. Patet in Aseitate, quæ licet non sit formaliter intellectio, est tamen differentia proportionata substantiæ divinæ intellectivæ.

62. Argues 3. Omnis productio dicitur terminus *in fieri*; sic enim productio caloris est calor *in fieri*; sed Paternitas non potest dici Verbum *in fieri*, seu fieri Verbi; siquidem Verbum est intellectio, sive Sapientia genita, qualis non est Paternitas; ergo Paternitas non est productio, sive processio activa Verbi. Respondeo primò negando minorem; licet enim Verbum sit intellectio, & Sapientia genita, qualis non est Paternitas; cum tamen non sit intellectio, sive Sapientia formaliter, sed tantum terminativè, prout est terminus intellectionis, & hæc ut principium producat ipsum Verbum mediante Paternitate, tanquam productione formali, ipsa Paternitas dicitur illius *fieri*, sive Verbum *in fieri*, quatenus per illam fit, sive producit.

63. Respondeo secundò, data majori, & minori, negando consequentiam; nam licet in creatis productio termini dicatur terminus *in fieri*, sive fieri termini, non ita dicitur in Divinis; diversa ratio est, quia in creatis productio habet se ex parte termini, & cum illo identificatur, pertinetque ad illius rationem, sicque bene potest dici terminus, saltem *in fieri*; at verò in divinis productio non se habet ex parte termini, neque ad illius rationem pertinet, sed habet se ex parte principii, cum quo identifica-

Tom. I.

tur, & ad cuius rationem pertinet, sicque non mirum est, quod non dicatur terminus *in fieri*. Accedit, quod ipsi Adversarii dicunt, Paternitatem esse productionem Verbi, saltem inadæquatè; ergo tenentur dicere, & concedere esse Verbum *in fieri* etiam inadæquatè.

Argues 4. Verbum creatum procedit immediate per actionem intelligendi; ergo etiam sic procedet Verbum Divinum. Respondeo dato antecedente, negando consequentiam; diversa ratio est primò, quia verbum creatum est intellectio formaliter, sicque debet produci per actionem intellectivam: at verò Verbum Increatum non est intellectio formaliter, sed terminativè, sicque requirit aliquid distinctum ab ipsâ intellectione, per quod producat, ut per actionem, sive productionem; hoc autem distinctum est Paternitas. Secundò, quia in creatis actio physica distinguitur à parte rei à verbo producto: at verò non ita distinguitur à Verbo Divino Intellectio, sed sola Paternitas. Tertiò, quia verbum in creatis producit ex indigentia: at verò in divinis producit ex fecunditate, sicque debet jam supponere intellectionem. Accedit, quod sicut actio intelligendi est productio adæquata verbi creati, ita etiam intellectio divina esset productio adæquata Verbi Increati, quod non admittit.

Argues 5. Paternitas est relatio prædicamentalis; ergo non est productio; siquidem hæc ut talis, est transcendentalis relatio. Respondeo negando consequentiam; licet enim Paternitas sit sub aliqua expressione relatio prædicamentalis, bene potest sub conceptu productionis esse transcendentalis.

Argues 6. Idèd verbum externum in nobis non est formaliter repræsentativum, quia non procedit à cognitione ut ab actione, sed ut à causa; atqui Verbum divinum est formaliter repræsentativum; ergo idèd tale est, quia procedit per intellectionem, ut per actionem. Respondeo negando antecedentem quia species memorativa sic procedit à cognitione, ut à causa, & principio; & tamen in multorum sententia est formaliter repræsentativa: tum etiam, quia licet verbum externum procederet per cognitionem, ut per actionem, adhuc non esset formaliter repræsentativum, quia non esset cognitio: sic enim in sententia afferente, intellectionem consistere in sola actione, qualitas per illam, ut per actionem producta, non esset formaliter repræsentativa, quia non esset cognitio. Undè Verbum Divinum idèd est formaliter repræsentativum, non quia procedit per intellectionem ut per actionem, sed quia ex vi suæ processionis procedit formaliter per cognitionem, ut per principium, & illam habet communicatam à Patre, per illamque intelligit, quod non cernitur in nostro verbo externo.

Argues 7. D. Aug. & D. Ansel. docent, idem esse in divinis intelligere, ac dicere; sed dictio est productio; ergo & intellectio; consequenterque productio formaliter includit intellectionem. Respondeo primò Sanctos Patres, quando dixerunt, idem esse dictionem, & intellectionem, locutos fuisse de dictione improprie, & lato modo, quo etiam sensu cognitio creata dicitur locutio, & dictio, prout nobiscum loquimur, & dicimus. Secundò, locutos fuisse de dictione terminativè, pro ut supra diximus.

Argues 8. Processio Filii est simul productio relationis, & communicatio naturæ; ergo licet quatenus productio dicat Paternitatem, quatenus tamen communicatio dicat intellectionem; consequenterque

E e e

quenterque

quenterque utramque includit. Respondeo negando consequentiam: nam communicatio Naturæ formalissimè fit producendo Filiationem cum illa identificatam eo modo, quo communicatio animæ rationalis formalissimè fit materię producendo unionem ad illam; ergo sicut generatio formaliter consistit in sola actione productiva unionis (dato quod hæc à generante producatur,) licet consequatur communicatio animæ, ita etiam generatio Verbi Divini formaliter consistet in sola actione productiva Filiationis, licet sequatur communicatio naturæ per modum intellectionis.

69. Instabis: Terminus processionis divinæ in facto esse includit formaliter naturam communicatam, & relationem productam; ergo etiam illius actualis productio, quæ est terminus in fieri, includet formaliter & naturam, sive intellectionem communicandam, & relationem productivam. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia processio, cum sit realis productio, requirit distinctionem realem inter principium, & terminum productum; hæc autem in sola relatione reperitur, ideoque sola relatio est formaliter, & adequatè processio: at verò terminus formalis est ille, ratione cuius terminus adequatus, & totalis, talis dicitur; cum autem Natura illum denominet totalem communicatum, & relatio totalem productum, idè illa est terminus formalis communicationis, & hæc productionis; sicque utramque formaliter includit.

70. Argues 9. Principium quo productivum est absolutum; ergo etiam productio. Respondeo primò cum *P. Ariana cit. n. 15.* negando antecedens, si sermo sit de principio totali; hoc enim est Pater, qui est essentialiter relativus. Respondeo secundò, dato antecedente, negando consequentiam: Primò, quia in divinis productio realis est inter relativa; ergo aut principium, aut productio ex parte producentis debet esse aliquid relativum; sed tale non est principium, ut supponit argumentum; ergo crit ipsa productio. Secundò, quia de ratione principii quo non est distingui realiter à termino, ut patet in eo, qui se ipsum divinitus reproduceret (quod aliqui affirmant non repugnare,) sed sufficit continere in sua virtute ipsum terminum, & in eo ipsum principium quod assimilet sibi productum, quod totum reperitur in Natura Divina: at verò de ratione productionis realis actualis est distingui realiter à termino; hoc autem in sola relatione reperitur; sicque sola relatio est productio realis actualis.

71. Argues 10. In nobis non datur actio, seu productio immanens, nisi per intellectionem, & volitionem; ergo etiam in divinis. Respondeo primò negando antecedens; nam productio habitus est immanens, & ad intra in nobis; & tamen non per intellectionem, neque per volitionem, tanquam per actionem, sed tanquam per principium producuntur; & sic proportionem habet in divinis. Secundò, dato antecedente, negando consequentiam; diversa ratio est: primò, quia ab humanis ad divina non valet argumentum. Secundò, quia in nobis productio immanens per virtutem intellectivam est ex indigentia intelligendi per terminum productum: at verò in divinis non ita, sed ex fecunditate, prout supra diximus num. 64. Ex dictis.

72. Colliges primò, processionem, sive productionem passivam Filii formaliter, (idem cum proportionem de Spiracione passiva respectu Spiritus Sancti,) esse solam Filiationem, quatenus via habens

se ex parte Filii, illumque denominans formaliter productum. Secundò, aliam esse dictionem virtuale, quæ scilicet à nobis concipitur emanare Verbum, sive conceptum essentialem ab Intellectu Divino, quæ est communis toti Trinitati; aliam verò esse dictionem realem, & notionalem, quæ scilicet solus Pater realiter producit Filium, seu Verbum notionale, & quæ soli Patri activè, & soli Filio passivè competit; (idem dicendum cum proportionem de dilectione.) Tertiò, dictionem, & verbum propriè, & simpliciter solam dici notionaliter; sicut & spiracionem, & spiratum; siquidem hæc simpliciter important processionem, & distinctionem realem, quæ solum reperiuntur inter notionalia.

Quartò, Verbum, & amorem creatum habere, in quo conveniunt, & in quo differunt à Verbo, & Amore Increato tam essentiali, quam notionali; nam verbum, & amor creatus habent duo: Primum, quod reddant hominem formaliter intelligentem, & amantem; & in hoc conveniunt cum Verbo & Amore essentiali, & differunt à Verbo & Amore notionali: Secundum, quod producantur realiter, & in hoc conveniunt cum Verbo, & Amore notionali, & differunt à Verbo, & Amore essentiali. Hinc fit primò, quod in nobis verbum, & amor procedunt ex necessitate intelligendi, & amandi; & nõ ita verbum, & amor notionalia in divinis, sed ex fecunditate tantum intelligendi, & amandi. Secundò, quod processio Verbi Divini magis assimiletur productioni habitus, aut verbi externi; siquidem tam habitus, quam verbum externum supponunt, & non faciunt hominem intelligentem; verbum autem internum, sive conceptus reddit formaliter intelligentem. Tertiò, quod Pater per Verbum notionale non loquitur sibi, neque sibi aliquid de novo manifestat, sed potius Filio, ei communicando per se primò suam cognitionem, illum realiter producendo.

Colliges quintò, licet vera sit hæc: *Pater dicit se, & omnia Verbo*: non esse veram hæc: *Pater producit, aut generat se, & omnia Verbo*: quia in prima dicere fumitur per respectum ad objectum, quod dictio supponit cognitum: in secunda verò per respectum ad terminum productum, qui est solus Filius. Similiter posse dici: *Pater, & Filius diligunt se Spiritu Sancto*: non autem: *Spirant se Spiritu Sancto*: quia in prima sensus est: Pater, & Filius sunt objectum amoris, qui includitur in Spiritu Sancto ex vi suæ processionis, sicque importat respectum ad objectum amatum: in secunda autem importat solum respectum ad terminum productum, seu spiratum, qui est solus Spiritus Sanctus.

Colliges sexto, Intellectionem, & Volitionem, prout dicuntur notionales, non addere supra Intellectionem, & Volitionem essentielles aliquid per modum differentie intra rationem Intellectionis, & Volitionis, ut aliqui existimant, sed solum addere conjunctionem relationum, prout hæc sumuntur in fieri productivo, & sunt aliquid extra rationem Intellectionis, & Volitionis. Patet primò, quia cum differentia in proprio genere Intellectionis, & Volitionis sit etiam Intellectio, & Volitio, si illam adderent, prout dicuntur notionales, aliquid in ratione intelligendi, & amandi daretur in una persona, quod non daretur in alia; hoc autem est falsum; ergo &c. Secundò, quia per differentias proprias, & in proprio genere multiplicant intellectionem, & amor totam rationem communem; ergo si intellectio, & volitio, prout dicuntur notionales adderent supra essentielles huiusmodi differentias, sicut notionalia Personarum sunt realiter

realiter distincta, etiam distinctæ essent in Personis intellectiones, & volitiones in ratione intellectiōis, & volitionis, quod est hæreticum, & contra singularitatem cuiusque prædicati absoluti.

SECTIO V.

Utrum processionēs Divinæ ad intra sint substantiales, immanentes, & vitales?

76. **I**co 1. Processiones divinæ ad intra sunt substantiales. Est de fide. Probatur primò, quia tam principia, quam termini sunt perfectissima substantia; siquidem Pater, qui est Deus, producit Filium sibi consubstantialem, & verum Deum: Item Pater, & Filius, qui sunt idem Deus, produciunt Spiritum Sanctum sibi consubstantialem, & verum Deum; ergo eorum processionēs, tam activæ, quam passivæ, debent esse substantiales. Secundo, quia processionēs divinæ, tam activæ, quam passivæ, sunt aliquid intra Deum reale, & physicum, & idem à parte rei cum ipso Deo; sed quid est reale, physicum, & idem cum Deo, est Deus; consequenterque substantiale; ergo &c. Tertiò, quia non sunt accidentales, cum sint ad intra; Deus autem ad intra nihil habet accidentales; alioqui esset capax mutationis, possetque de novo perfici; ergo sunt substantiales; sunt enim substantia, & accedens membra adæquatè dividenda. *Ens.*

77. Dico 2. Processiones divinæ ad intra sunt etiam immanentes. Est etiam de fide. Ita *D. Thom. 1. p. q. 27. art. 1. 3. & s. Caier. ibid. D. Damascen. lib. 1. cap. 6.* quatenus dicit Patrem producere Verbum in se ipso immanens. *P. Tanner. d. 4. q. 2. dub. 1. n. 20. P. Arrub. d. 96. cap. 1. n. 3. P. Granad. tract. 2. d. 1. n. 2. & alii.* Probatur primò ex illo *Joan. 1. Vnguentus, qui est in sinu Patris.* Et *Joan. 14. An nescis, quia ego in Patre, & Pater in me est?* Ergo Pater producit personam in ipso manentem; hoc autem est, productionem esse immanentem.

78. Probatur secundò, quia omnes Divinæ personæ, quæ procedunt, produciuntur subsistentes in eadem natura Personæ producentis, quæ natura non distinguitur realiter à Persona producente; ergo Personæ productæ debent produci manentes in producente; ac proinde per productiones immanentes. Confirmatur, quia actio, sive productio dicitur immanens, aut quia secundum se est in Persona producente; aut quia est Origo ad terminum manentem in producente; sed processionēs divinæ activæ sumptæ secundum se manent in Persona producente; & cum illa identificantur, & sunt Origines ad personas subsistentes in eadem substantia producentis, cum qua etiam identificantur; ergo debent dici immanentes.

79. Obijciat 1. Filiatio, quæ à Patre producitur, non manet in Patre, sed in Filio, quem constituit; ergo ejus processio, sive productio non est immanens. Respondeo negando antecedens: Filius enim manet in Patre per identitatem in Natura, quæ in utroque est eadem, quod sufficit ad immanentiam.

80. Obijciat 2. Omnia principia creata perficiuntur per actiones immanentes; sed Pater non ita perficitur per istam identitatem Naturæ, secundum *Tom. 1.*

dum quam productio Filii à Patre dicitur immanens; ergo &c. Respondeo Patrem non ita perfici intensivè; perfectio enim intensiva solum advenit principiis finitis, qualia sunt creata; non autem principio simpliciter infinito, qualis est Pater. Unde solum dicitur perfici extensivè.

Obijciat 3. Processio, sive operatio immanens importat causalitatem, sive receptionem passivam; sed in Deo non est admittenda receptio, sive causalitas passiva; ergo neque operatio, sive processio immanens. Respondeo distinguendo majorem: importat causalitatem, sive receptionem passivam, si sit operatio immanens per unionem; concedo majorem: si sit immanens per identitatem; nego majorem: processionēs autem in Deo ad intra non sunt immanentes per unionem, sed per summam, & perfectissimam identitatem, ideoque non sunt causalitates in genere passionis, sicut etiam tales non sunt in genere actionis. Et ratio adhuc est, quia sicut causalitas in ratione producti dicit contingentiam termini in natura, quantum est ex vi actionis, quæ ad naturam terminatur; hoc autem non reperitur in Deo; siquidem par est necessitas Personæ productæ, & producentis in eadem natura, quæ non terminat productionem: ita etiam causalitas in ratione recipientis dicit contingentiam formæ receptæ secundum materiam; hoc autem etiam non reperitur in Deo; siquidem pari necessitate Persona producta, & produciens sunt idem Deus in Natura, in qua identificantur processionēs divinæ; ergo sicut in Deo ad intra non sunt causalitates in genere actionis, ita neque in genere passionis.

Dico 3. Processiones divinæ ad intra, tam activæ, quam passivæ sunt vitales. Ita *Quiróz de Trinit. d. 34. n. 17. & alii.* Ante probationem tamen advertes, vitam prout alibi diximus in *Phys. tr. 10. d. 10. n. 124.* communiter definiri: *Principium motus per se immanens ab intrinseco.* Dicitur per se immanens, ut rejiciantur motus transeuntes, & per accedens immanentes, qualis est aggeneratio ignis, qui per alium, aut per subministratiōem pabuli accrescit; pars enim ignis adveniens non postulat per se manere in generante. Dicitur ab intrinseco, ut rejiciantur emanationes immediate à natura per modum naturæ, & non mediante aliqua potentia; siquidem tales emanationes tribuuntur externo agenti generanti, quod ut naturæ principium, censetur per suam virtutem; & instrumentum esse etiam principium talium emanationum, ut accedit in emanationibus proprietatum à sua natura. Hoc posito.

Probatur conclusio primò, quia tales processionēs postulant manere in eadem natura, à qua ut à principio intrinseco procedunt; sed hæc est propria ratio vitæ, ut patet ex dictis; ergo sunt vitales. Secundo, quia earum termini, & principia sunt vitales, ut est de fide, & patet ex illo *Joan. 1. ubi de Verbo divino dicitur: Quod factum est in ipso vita erat:* (quod idem dicendum de Spiritu Sancto;) sed actiones desumunt suam quidditatem à principio, & à terminis; ergo cum hæc in divinis sint vitalia, etiam vitales erunt eorum Origines, & processionēs. Tertiò, quia actiones, quibus verbum, & amor creatus produciuntur, sunt vitales; ergo etiam tales erunt actiones, sive processionēs, quibus produciuntur Verbum, & Amor in divinis.

Argues 1. Vita, prout supra diximus, dicitur principium motus; sed in Deo, cum sit immobilis, nullus datur motus; ergo neque ratio vitæ; consequenter

Ee 2

sequen-